

DONOSTIAKO HONDARTZETAKO INGURUMEN PORTAERA 2020

2021KO EKAINA

DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

Hona hemen ingurumen-alderdi nagusiei buruzko informazioa:

- Azken urteetako portaera eta ingurumen-inpaktua.
- 2020ko programan hartutako neurrien betetze-maila eta lortutako emaitzak, programa onartzerakoan hautemandako ingurumen-alderdi esanguratsuei dagokienez

1.- HONDAKINAK

Hondartzetan bildutako hondakinak dira, bai itsasotik ekarritakoak, bai erabiltzaileek bertan behera utzitakoak, bai hondartzako mantentze-lanetan eta jardueretan sortutakoak.

Horien barruan, honako hauei buruzko datu banakatuak lortzen dira:

- Gaika bildutako hondakinak: papera, beira, ontziak, materia organikoa eta egurra.
- Hondakin arriskutsuak: instalazioen mantentze-lanetan sortuak (pintura erabilien ontziak eta hondarrak, ibilgailuen olioak, bateriak). Hondakin horiek baimendutako kudeatzaileei ematen zaizkie.
- Lohiak: kabinetako hondakin-uren ponpaketa-estazioen garbiketan sortzen dira.
- Gaika bildu gabeko hondakinak: gainerakoak.

Itsasotik ekarritako egurra gaika biltzen da eta balorizazio energetikora bideratzen da. Zatiki hori hondakin guztien eta gaikako bilketaren grafikoetan sartzen da, horrela hobeto islatzen baita udalak hondartzetara iristen diren hondakinak hobeto kudeatzeko egindako ahalegina, ahalik eta ehuneko txikiena zabortegira eramaten saiatuz. Nabarmendu behar da, hala ere, egur-zatiak fluktuazio handiak dituela klimatologiaren arabera, eta, ondorioz, hondakinen guztizko bolumena ere aldatu egiten dela.

Hondartzek hondakinei dagokienez duten ingurumen-portaera ezin da interpretatu pandemia-egoera bereziagatik; izan ere, neurtutako parametro guztiak murriztu dira: guztizko hondakinak, gaika eta ez gaika bildutakoak, eta zakarrontzietakoak nahiz harea garbitzean lortutakoak. Hondartzetan jende gutxiago egotea izan liteke murrizketa horien eragilea, baina ez dakigu zenbat pertsona bisitatu zituzten hondartzetan joan den udan; beraz, erabili beharreko adierazleak ez dira baliozkoak, normalean pandemiaren eragina kontuan hartu gabe erabiltzen baita joan-etorria zenbatesteko metodoa.

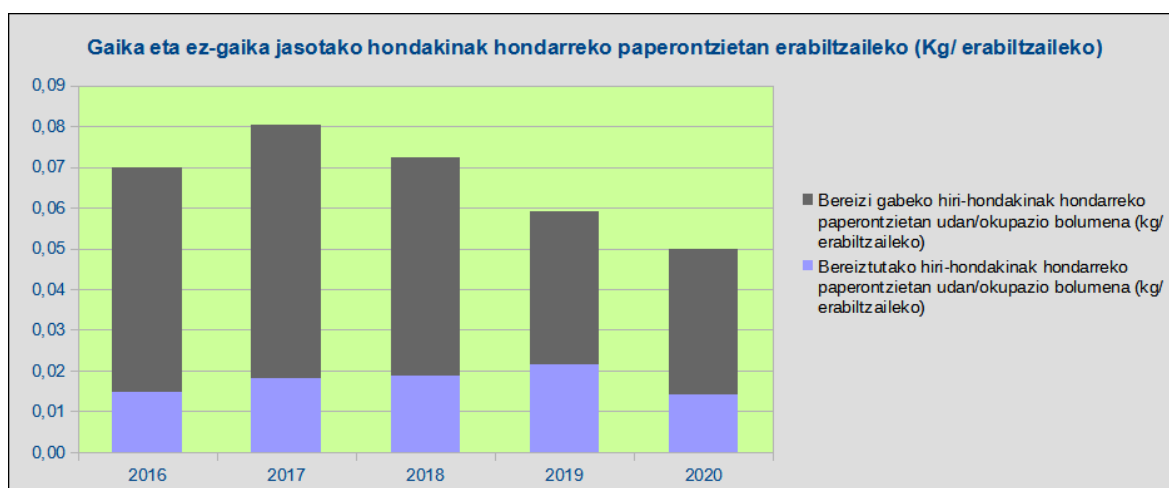
Horrela, ez da jakingo 2020ko denboraldian hondartzetan hondakinak prebenitzeko egindako jarduera ugariak zer eragin izan duten: hondarrean paper/kartoirako paperontzi urdinak jartzea, hondartzetako tabernetan plastikozko baxera berrerabilgarriak hornitzea, eta taberna horietan erabilera bakarreko plastikozko baxera/mahai-tresnak kentzea.

Nolanahi ere, eta datozen urteetako adierazpenetan pandemia-urteetako adierazleen balioak aipatu gabe utziko badira ere, adierazgarritasunik ez dutelako, hemen azalduko ditugu:

Hondarreko paperontzietako birziklatze-tasa murriztea:

Hondartzetan bildutako guztizko hondakinen kopurua (selektiboa zein ez selektiboa) udan erabiltzaileko murriztu egin da:

HONDAKINEN INGURUMEN-INKAKTUA

Hondartzetan sortutako hondakinen ingurumen-inkaktu nagusiak honako hauek dira:

- Lehengaien kontsumoa
- Hondakinak bildu ondoren kudeatzetik eratorritakoak: garraioa, lursailaren okupazioa amaierako helmugan, paisaiaren narriadura, usainak, etab.
- Izaki bizidunei eragindako afekzioak: hegaztiak, zetazeoak eta hondakin plastikoak irensten dituzten beste animalia batzuk, batzuetan heriotza eragiten dietenak, zuzenean edo zeharka.

2020RAKO AURREIKUSITAKO HELBURUAK HONDAKINEN ARLOAN

Helburu, jomuga eta ekintza hauek sartu ziren 2020ko programan:

- 2. helburua: hondartzetan hondakinen gaikako bilketa areagotzea.
- 2.1 jomuga: paperontzietako birziklatze-tasa % 5 handitzea, gutxienez, 2019. urtearekin alderatuta. Helburu hori betetzeko programatu ziren ekintzak ugari izan ziren:
 - 2.1.1. Paperontzi urdinak eta berdeak jartzea hondarrean, kartoia/papera eta beira jasotzeko.
 - 2.1.2. Tabernetan plastikozko edalontzi berrerabilgarrien banaketa.
 - 2.1.3. Tabernetan plastikozko erabilera bakarreko edalontzi eta tresneria ez erabiltzea behin-betikotzea.

2020KO LORPENAK HONDAKINEN ARLOAN

Programatutako ekintza guztiak egin dira. Dena den, paperontzietako berziklatze tasa %37 gainetik jeitsi da, 2020ko COVID-19agatiko egoera berezi honen erruz ageri denez.

Helburua: Paperontzietako birziklatze-tasa gutxienez %5 handitzea			
2018	2019	bilakaera	Bete da?
%25,85	%35,92	+%38,95	Bai

2021RAKO PROGRAMA

- 2. helburua: hondartzetan hondakinen gaikako bilketa areagotzea.

2.1 helburua: paperontzietako birziklatze-tasa %10 handitzea, gutxienez, 2019ko datuekin alderatuta (2020ko datuak ez dira erreferentzia bezala erabiliko). Helburu hori betetzeko programatzen diren ekintzak honako hauek dira:

2.1.1. Hondarrean ontzi urdinak eta berdeak jartzea, kartoia/papera eta beira biltzeko.

2.1.2. Taberna eta kabinetarako gaikako paperontzien erosketak, udaleko eta EMAS logoekin estandarizatuz.

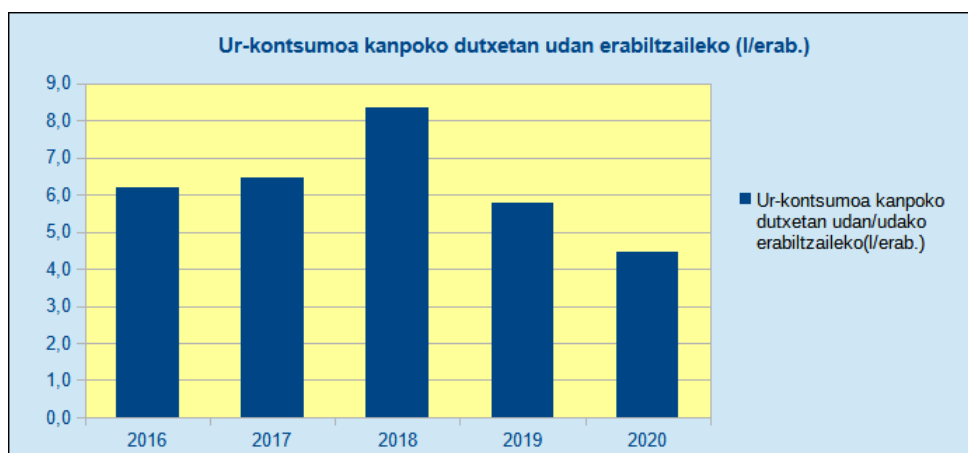
2.1.3. Zero Plastik kanpaina: hondartzetako zenbait tabernetan sareko ura edan ahal izateko botila berrerabilgarriak salduko dira itzulera sistema baten bidez.

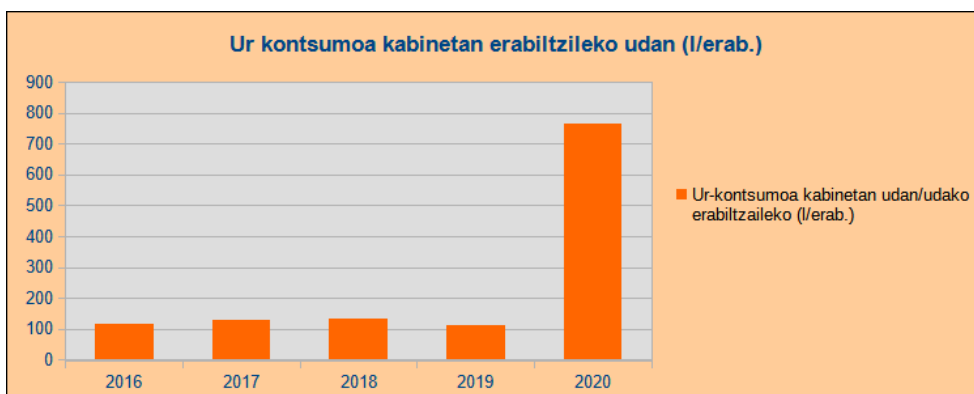
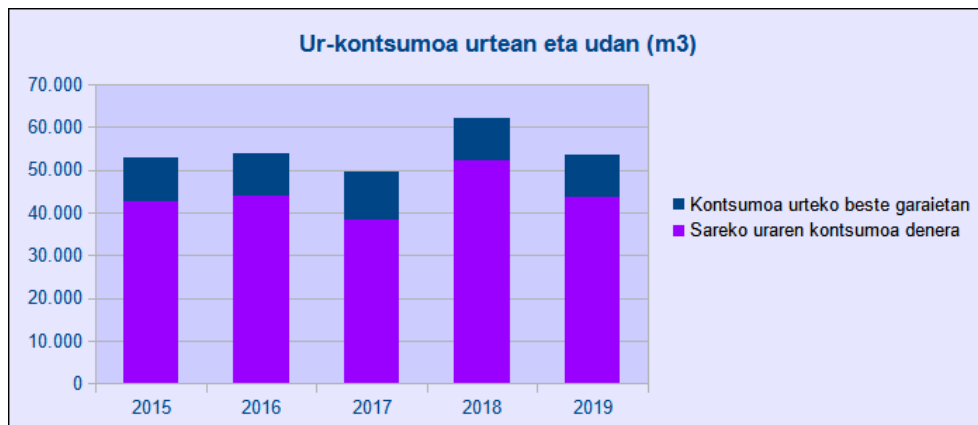
2.- URA

Ur-kontsumoa kanpoko dutxetan (harea), kabinetan, garbiketa-geletan, IKSn sartutako tabernetan eta instalazioen eta hegalen garbiketan kontsumitutakoari dagokio.

Uraren parametroak asko murriztu dira (uraren guztizko kontsumoa, kabinetako kontsumoa eta kanpoko dutxetako). Adierazleak erabiltzaile guztien kopuruaren arabera kalkulatzean, jaitziera handi hori mantendu egiten da, baina, lehen azaldu den bezala, erabiltzaile kopuruaren estimazioak ez ditu kontuan hartzen pandemiaren ondorioak, eta, beraz, ez dira adierazle baliagarriak ingurumen-portaera islatzeko. Kabinak erabiltzen dituzten pertsonak kabinetan kontsumitzen duten uraren kasuan, gorakada handia ikusten da; izan ere, urtearen zatirik handienean dutxak erabiltzea debekatu zenez, ia ez zen erabiltzailerik egon, baina instalazioen garbiketa ere egin behar izan zen, are gehiago, COVID-19ren prebentzio-neurri gisa.

Grafikoak besterik ez ditugu erakutsiko:

Hondartzetan kontsumitutako uraren zati bat instalazioak garbitzearen ondorio bada ere, beste zati garrantzitsu bat erabiltzaileei zuzenean egotz dakieke, eta hor eragin daiteke gehien neurri teknikoen bidez (emaria murrizteko gailuak, araututako denbora-pultsoreak) eta sentsibilizazio-neurrien bidez.

Erabiltzaileen ingurumen-portaera hobetzeko aholkuak honako hauek dira:

- Edateko urarekin jolastu gabe, itsasoko ura erabil daiteke horretarako.
- Kanpoko dutxak azken garbiketarako bakarrik erabiltzea, itsasoko ura freskatzeko erabiliz.
- Dutzak kabinetan behar baino gehiago ez luzatzea.

UR-KONTSUMOAREN INGURUMEN-INPAKTUA

Hondartzetako edateko uraren kontsumoak hainbat inpaktu ditu:

- Garraiorako energia-kontsumoa jatorritik (Añarbeko urtegia)
- Produktu kimikoen kontsumoa, iturrietako edateko uraren kalitatea lortzeko. Ez da ahaztu behar dutxetako eta txorrotetako ura edateko modukoa dela, baina baita zoruak garbitzeko erabiltzen dena ere, komunean, eta jolasteko eta freskatzeko erabiltzen dena, sarekoa erabiltzen bada, itsasokoa erabili beharrean.

INGURUMEN ALDERDIAK BALORATZEKO ADIERAZLEEN ALDAKETAK 2019AN

IKSren estrategiak ez du lehentasuntzat jotzen uraren kontsumoa aurrezte, eta, beraz, ez dago ingurumen-alderdi horretarako helbururik, eta, beraz, ez da hobekuntza-ekintzarik programatzen.

Nolanahi ere, ingurumenean eragina dutela kontsideratuz, hondartzetako ur-kontsumoa kontrolatzen da adierazle hauen bidez:

- Sareko ur-kontsumoa urte/erabiltzaile (l/erabiltzaile)
- Udako kanpoko dutxen ur-kontsumoa/udako erabiltzaileak (l/erabiltzaileak)
- Ur-kontsumoa udako kabinetan/udako erabiltzaileak (l/erabiltzaileak)

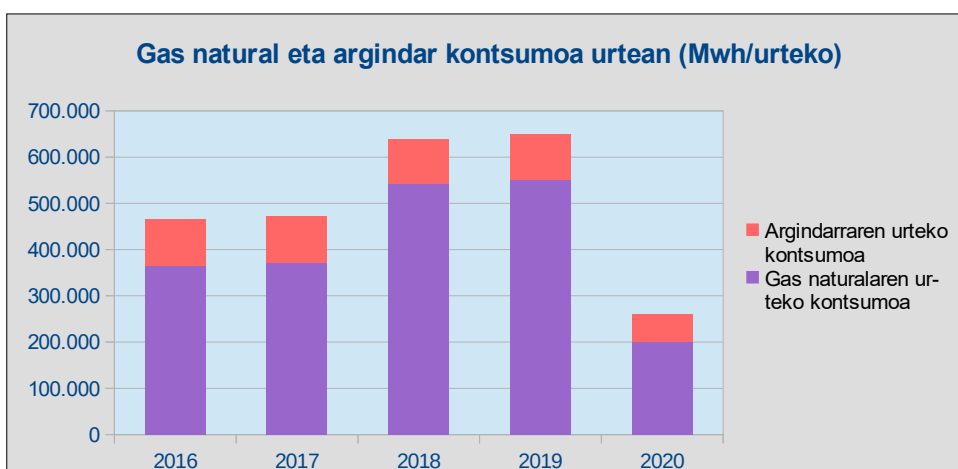
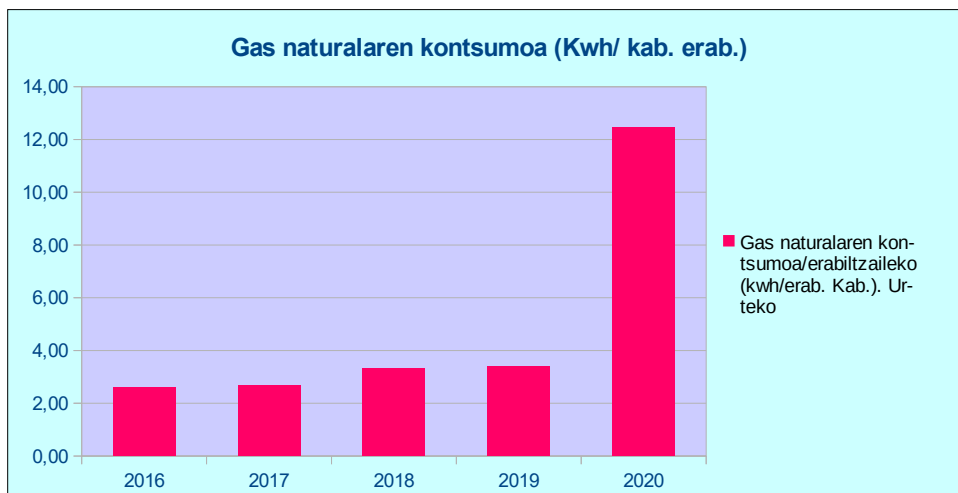

3.- ENERGIA

Hondartzetako energia-kontsumoaren barruan kabinetako elektrizitatearen eta gas naturalaren batura sartzen da, beharrezkoa baita argiztapenerako, motorretarako (igogailuak, aireztapena, sarrerako tornuak, ordenagailuak), ur sanitarioa berotzeko eta antzekoetarako.

Kontsumo horretan, zati bat instalazioen funtzionamenduari eta mantentze-lanei zor zaie, baina beste zati txikiago bat aldakorra da, erabiltzaileen arabera. Bi eremuetan hobekuntzak egin daitezke; alde batetik, instalazioari ekipo eraginkorragoak eta kontrolagarriagoak emanez, eta, bestetik, erabilera-jardunbide egokiak ezarriz, bai kabinetako arretaren arduradunengan, bai erabiltzaileengan.

Argi dago gas naturalaren eta elektrizitatearen kontsumoa asko jaitsi dela zifra absolutuetan, udan eta urtearen gainerako zati handi batean dutxak erabiltzea debekatuta dagoelako. Hala ere, kabinetako erabiltzaile/gas naturalaren kontsumoaren adierazlea asko igotzen da kabinetako ia jenderik ez dagoelako, baina lehen esan bezala, datu hori ez da esanguratsua egungo egoeran.

ENERGIA KONTSUMOAREN INGURUMEN-INKAKTUA

Energia-kontsumoaren inpaktua jatorrian zein hondartzetan (gas-errekuntza) eta, neurri txikiagoan, garraioan sortzen den prozesuan gertatzen da, eta honako arrazoi hauengatik gertatzen da:

- Lehengai ez-berriztagarrien kontsumoa
- Atmosferaren kutsadura
- Klima-aldaketa
- Lurzorua eta ura kutsatzeko arriskua
- Garraio-lineen inpaktuak

2020RAKO AURREIKUSITAKO HELBURUAK ENERGIA ARLOAN

2020ko programak honako helburu, jomuga eta ekintza hauek zituen ingurumen-alderdi horretarako:

- 1. helburua: hondartzetako energia-kontsumoaren berotegi-efektuko gas-isuriak %40 murriztea 2030ean 2017arekin alderatuta.

1.1 jomuga: hondartzetako energia-kontsumoaren berotegi-efektuko gas-isurketak %3 murriztea 2019. urtearekin alderatuta. Horretarako, honako ekintza hauek egitea erabaki zen:

1.1.1. Zurriolako hondartzako ZM eraikinean kabinetako eta komunetako autokontsumorako plaka fotovoltaikoak instalatzeko proiektua.

1.1.2. Kontxako hondartzetako kabinetan auditoria energetikoa egitea.

1.1.3. Kontxako kabinetan gasezko galdara aldatuko da potentzia eta efizientzia gehiagoko beste bategatik.

2020KO LORPENAK ENERGIA ARLOAN

Programatutako ekintza gehienak egin dira, zeatz esanda Kontxako kabinetako auditoria eta kabina hauetako galdararen ordezkapena. Plaka fotoboltaikoak ezin izan dira instalatu oraindik, Kostako Ministerioaren baimenaren zai baikaude.

Adierazle honen datua logikaz kanpo dago guztiz, kabinetako erabiltzaile ezak adierazlea ikaragarri igotzen baitu.

Helburua: Kabinetan kontsumitutako gas naturala/erabiltzaileko (kg/urte) erangindako CO2 isurketak % 3 murriztea 2019. urtearekin alderatuta			
2019	2020	bilakaera	Bete da?
632,51	2317,16	+%266	Ez

2021RAKO PROGRAMA

2021 Programak helburu, jomuga eta ekintza hauek ditu:

- 1. helburua: hondartzetako energia-kontsumoaren berotegi-efektuko gas-isuriak %40 murriztea 2030ean 2017arekin alderatuta.

- 1.1 jomuga: hondartzetako energia-kontsumoaren berotegi-efektuko gas-isuriak %6 murriztea 2019ko datuekin alderatuta (2020ko datuak ez dira erreferentziatzat erabiliko, baizik eta 2019koak aurreikuspena %6ra igota). Horretarako, 2020an egitea lortu ez zen ekintza programatu da, behin Ministerioaren baimena lortuta ekintza hau exekutatu ahal izango delako. Lehengo urtean egindako auditoria energetikoan agertutako emaitzak exekutatzeko ere aurreikusten da:

1.1.1 Zurriola hondartzako ZM eraikinean kabinetan eta zerbitzuetan autokontsumorako plaka fotovoltaiakoak instalatzeko proiektua.

1.1.2 Kontxako kabinetako energia-auditorian jasotako ekintzak gauzatzea

4.- INGURUMEN INFORMAZIOA

Herritarrak komunikatzea eta sentsibilizatzea funtsezkotzat jotzen da IKSren estrategia berriaren barruan; izan ere, helburu nagusietako bat da.

- 3. helburua: herritarrekiko komunikazioa: hondartzetako ingurumen-ziurtagirien balioa nabarmentzea (EMAS eta ISO 14001) eta ingurumen-arloko sentsibilizazioa.

- 3.1. helburua. Erabiltzaileek ingurumen-ziurtagiriei buruz duten ezagutza hobetzea eta ingurumen-arloko sentsibilizazioa hobetzea. Horretarako, honako ekintza hauek proposatu ziren:

3.1.1. EMAS logotipoa duen bandera jartzea Kontxako hondartzako sarrera nagusiaren ondoan.

Programatutako ekintza burutu zen.

2021 Programan, berriro ere ekintza hori progratu da urtero egiten baita: EMAS logotipoa duen bandera jartzea Kontxako hondartzako sarrera nagusiaren ondoan.

Twitter bidez hondartzen eta itsasoko uraren asteroko ikuskapenen eta analisisien emaitzen berri ematen jarraituko da.

5.- BAINATZEKO UREN KALITATEA

Udalak bainatzeko uraren kalitateari dagokionez duen betebeharrak zuzena beharrezko kontrolak eta analisiak egitera eta herritarrei emaitzen berri ematera mugatzen da, behar diren neurriak hartuz, hala badagokio.

Osasunaren eta ingurumenaren kontrola (ikuskapena eta laginak hartzea) Ingurumen Kalitatearen eta Iraunkortasunaren Zerbitzuko Biodibertsitatearen eta Ingurumen Kudeaketaren Udal Atalak egiten du urte osoan zehar, eta emaitzak astero jakinarazten dira hondartzen udal-webgunean eta kabinetako iragarki-taulan.

Halaber, bainu-denboraldiaren amaieran, datuak hondartzen kalitatearen estatuko sisteman (NAYADE) sartzen dira. Sistema hori eskuragarri dago Osasun eta Gizarte Politikako

Ministerioaren webgunean.

Azkenik, uda sasoian Gipuzkoako Foru Aldundiaren hondartzen webgunean ere sartzen da emaitza, Gipuzkoako gainerako hondartzekin batera.

Aplikatu beharreko legeria 1341/2007 Errege Dekretua da, bainatzeko uren kalitatea kudeatzeari buruzkoa, eta bertan ezartzen dira bete beharreko baldintzak eta parametroak.

Azken urteetako emaitzak erakusten dira:

	Puntua	2016	2017	2018	2019	2020
Zurriola	Ulía	☺	☺	☺	☺	☺
	Erdialdea	☺	☺	☺	☺	☺
	Urumea	☺	☺	☺	☺	☺
Kontxa	Nautikoa	☺	☺	☺	☺	☺
	Erdialdea	☺	☺	☺	☺	☺
	Lore Tope	☺	☺	☺	☺	☺
Ondarreta	Erdialdea	☺	☺	☺	☺	☺
	Tenis	☺	☺	☺	☺	☺
Santa Klara uhartea	Erdialdea	☺	☺	☺	☺	☺

☺ bikaina da bainurako uren kalitatea

6.- INGURUMEN KUDEAKETA SISTEMAREN HOBEKUNTZAK

Duela urte batzuetatik hona, beste jarduera batzuk ere egiten ari dira:

- **Prestakuntza-hitzaldiak** kontratatutako enpresa nagusietako langileentzat (FCC, BPXport eta Galant). IKS bat, ISO 14001 bat eta EMAS bat zeudela jakinarazi zitzairen, bai eta kasu bakoitzean eragin zuzenena izan diezaieketen jarraibideak ere.

- **Aurkezpena Ingurumeneko Aholku Kontseiluari (IAK):** urtero aurkezten da hondartzen Adierazpena Kontseilu honetan, IKSren bilakaeraren berri emateko eta, hala badagokio, bertan ordezkaturik dauden gizarte-eragileek egokitzen jo ditzaketen iradokizunak edo galderak jasotzeko. Hala, inoiz kudeatu dira han planteatutako gaiak (su artifizialeko bainatzeko urei eragitea, harea toldoz okupatzea).

- **Tokiko gobernu-batzarra** informatu IKSaren garapenaz auditatutako Urteko Deklarazioa aurkeztuz. Horrela, IKSari buruz informatu zaiela ziurtatzeaz aparte, aldaketa edo ekarpen berrik egitea proposatzen zaie, hurrengo urteko Deklarazio edo Programarako.